

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 SEPTEMBER 1914.

Nr 18.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/23—1/24.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonpris: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.

Annonssavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 456.
9 f. m.—7 e. m.

Rösträtt för Kvinnor.

Fjärde kvartalet 30 öre.

Under de oroliga tider i vilka vi leva och med de nya krävande uppgifter, som påkalla kvinnornas alldeles särskilda intresse, ligger det nära till hands att skjuta andra stora och viktiga uppgifter helt åt sidan. En sådan viktig uppgift är otvivelaktigt arbetet för kvinnornas medborgarrätt. Denna frågas senaste behandling i riksdagen torde emellertid bättre än något annat ha visat nödvändigheten av att kvinnorna själva icke släppa taget. För en var som önskar framgång åt det kvinnliga rösträttskravet står det klart, att nu gäller det att hålla vår rösträttsfråga levande, nu gäller det att stärka den kedja som håller oss samman, nu gäller det att bryta ny mark. Ett verkamt och kraftigt medel till allt detta ha vi i vår tidning *Rösträtt för Kvinnor*. Ju mera vi kunna få vår tidning spridd, ju starkare bli banden som förena oss och ju flera nya vänner vinna vi för vår sak.

För att bereda våra medlemmar ytterligare möjlighet att under årets sista månader verka för tidningens ökade spridning, hava vi i år, i likhet med vad som skedde 1912, beslutat att bereda tillfälle till **kvartalsprenumeration** — 1 oktober—31 december — för det billiga priset av **30 öre**.

All prenumeration sker å posten. (Se tillägg till Posttaxan 15 sept.) Prenumeration för å annan plats boende personer sker genom insändande av 30 öre i postanvisning till platsens postkontor med angivande på blanketten av tidningens namn, tiden för vilken prenumerationen sker samt mottagarens fullständiga namn och adress. Det är av vikt att prenumerationen sker så tidigt som möjligt, så att upplagens storlek kan beräknas.

Ett annat skäl mot den kvinnliga rösträtten är ju eller har åtminstone varit, att kvinnan icke fullgör någon värnplikt och att rösträtt och värnplikt böra vara förenade. Ja, så har man sagt, men ingenting kan vara falskare. Kvinnan har också sin värnplikt. Hennes uppgift är att söka hjälpa, lindra lidandet och förekomma nöden. Och så vitt jag förstår är denna värnplikt fullt jämförlig med mannens.

Berndt Hasselrot.

Männens sak — kvinnornas sak.

Åter och åter läser man telegrammen från de av världskriget härjade länderna, telegram, vilka i all sin ordknapphet värtaligt tälja om det elände, kriget för med sig. Här talas om bombarderade städer, där om i brand stuckna städer och byar, här om förhärjade skördar, nedskjutna eller under panik flyktande invånare, och där börja notiserna redan komma om inträdd livsmedelbrist i de trakter, där fienden gått fram. Och inträdd livsmedelbrist — det betyder hungerdöden för dem, som minst kunna skydda sig mot våldet, som äro mest oskyldiga till vad som nu händer, kvinnorna och barnen.

Man borde nu hunnit bli härdad mot allt detta, man borde hunnit vänja sig vid tanken på att ännu år 1914 råder samma förhållanden som under gångna barbariska tider, att när krigslågan tändes, då slocknar humaniteten. Men ändå — man kan inte få ur sitt huvud den ständiga, gnagande tanken på alla de tusen och tusen mödrar, som nu i denna fasans tid få tömma lidandets kalk i botten. De se sitt hem gå i spillror, de se sina käraste draga bort mot en kanhända säker död eller de drabbas af den tyngsta och bittraste lott, som över huvud kan drabba den människa, som älskar sina barn — att se barnen lida, att se barnen svälta, att sväva i ständig och brännande ångest för deras liv, att kanhända till och med under flykt och panik förlora dem, och att inför all deras kvidan och nöd själv stå fullkomligt vanmäktig.

Kriget är en människors sak. För kriget fostras de, vid tanken på kriget vänjas de, och när så kriget kommer, då kommer det som en yttring av vad männen vilja. Och ut i kriget är det männen som draga. Det är uteslutande män, som utföra förstörelsearbetet, det är män, som låta kulorna vina, det är

män, som kasta bomberna utan att bekymra sig om vilka de träffa, det är på mäns order, som förödelsern går fram över både skylda och oskylda, över både liv och egendom. Så nog är kriget vad beslut och utförande beträffar en människors och uteslutande en människors sak. Men *krigets följder* — de äro tyvärr, fastän det aldrig talas därom, i minst lika hög grad en kvinnornas som en människors sak. Där fällas så många vackra ord om människors ridderlighet och om att kriget icke föres mot kvinnor och barn. Men hur ter det sig i verkligheten? Kriget tycks ju i sig själv snabbt och omedelbart verka så förråande, att alla begrepp, födda av kultur och civilisation, genast falla bort och kvar står endast den brutalitet, som varken tar hänsyn till ålder eller kön eller aldrig så oersättliga kulturella värden.

Visst är det stort, att när det gäller det egna landets livsintressen modigt gå ut i blodig kamp och med döden för ögonen kämpa till det yttersta, den gärningen kan ju aldrig förringas. Men ett är att se döden i ögonen, eldad av kampens hets och feber, ett annat är att stanna kvar i hemmet med barnen och när fienden kommer möta döden under den ångest, som övergår allt annat — ångesten för barnens liv. Eller att sitta hemma i ständig, ständig väntan, i ständig, ständig oro, för att slutligen få bekräftelse på att make eller söner fallit därute. Och sedan — när kriget är slut, när männen äro borta, när allt har gått i spillror, när hemmen äro förödda och livsmedlen tryta — var skola de efterlevande kvinnorna ta livets nödtorft ifrån, hur skola de ens då kunna skydda barnen från det elände, som bara ligger i orden hunger och köld?

Ja, visst är kriget en människors sak,

men krigets följder — vilka drabba de hårdast?

Vi svenska kvinnor här hemma kunna inte annat än hysa den djupaste medkänsla med kvinnorna därute och vårt hjärta klappar lika varmt för dem alla, till vilken nation de än höra. För oss äro de icke serber eller österrikare, ryssar eller tyskar, fransmän eller engelsmän, för oss äro de endast *kvinnor*, som nu alla genomgå samma lidande, träffade hårt och bittert i sin egenskap av mödrar och hustrur. Vi ha ju i fredstid så mycket gemensamt, vi kämpa alla för samma medborgarrätt, vi mötas i samma strävanden på de sociala reformernas område. I solidaritet och samförstånd ha vi mötts, år efter år, kvinnor från alla Europas länder, och under tråget arbete för samfälliga mål ha vi lärt att förstå varandra. Nu har olyckan drabbat dem därute, och kriget har ställt dem i skilda läger. Men det ha de ännu gemensamt, att krigets följder lika tungt falla på dem alla.

Över krigets tillkomst ha kvinnorna, uteslutna som de äro från den därtill erforderliga medborgarrätten, icke haft någon som helst slags medbestämmanderätt. Men modigt ha de, såvitt vi kunna döma, burit sitt öde och bringat de offer fosterlandet krävt av dem. Vilket lidande, som ligger där bakom — det kan dock kanhända endast kvinnor förstå.

Karin Fjällbäck-Holmgren.

Kvinnornas uppåd

kan nu blicka tillbaka på sin första arbetsmånad. Intresset för dess verksamhet har varit synnerligen stort och förutom den frivilliga arbetskraft som strömmat till de olika arbetsgrenarna, ha även en massa gåvor influtit. Från lokalen vid Sibyllegatan har sålunda till landstormsmän kunnat utdelas icke mindre än 2,234 plagg, vilket allt tillkommit genom den allmänna offervilligheten. Av sådant material som icke lämpat sig till annat har en hel del barnkläder förfärdigats och de komma senare att i mån av behov utdelas under vinterns lopp. På flera ställen i landsorten äro avdelningar av Kvinnornas uppåd bildade, särskilt har styrelsen för åtskilliga rösträttsföreningar trätt i verksamhet och brev och förfrågningar inströmma dagligen, vittnande om det stora intresse den behjärtansvärda saken väckt runt hela landet.

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garanti.
A.-B. Londoner Herr- & Damskrädderi-Etabl.
37 Drottninggatan, 1 tr.
A. T. 225 19. R. T. 67 13. (A. F. 1629).

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik

meddelas under sommaren.

Dr Köhlberg och Dir. Segerdahl
Tegnérsgatan 23, Stockholm.

Begär prospekt. Ettårig kurs börjar den 5 oktober.

VASAS försäkringstagare äro samtidigt liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkrade.
VASAS försäkringsprinciper äro praktiska och moderna.
VASA har agenter landet runt.
VASA antager nya agenter, där sådana ej förut finnas.

LAGERSONS SKOMAGASIN

Jakobsgratan 18 - Fredsgatan 8

Kampanjen i Amerika.

Medan i större delen av Europa den aktiva rösträttsrörelsen för närvarande ligger så gott som nere, arbeta de amerikanska kvinnorna just nu för högttryck. Sporrade av de sista årens stora framgångar — vi erinra om att åren 1910—13 infördes kvinnorrösträtten i 6 stater, nämligen Washington, Californien, Kansas, Arizona, Oregon och Illinois, samt i territoriet Alaska — kämpa de nu ivrigare än någonsin för att vinna sin rösträtt.

F. n. är det 7 stater, nämligen Nevada, Montana, Nord-Dakota, Syd-Dakota, Nebraska, Missouri och Ohio, som äro s. k. campaign states, d. v. s. rösträttsfrågan har i dem passerat de förberedande instanserna i deras resp. lagstiftande församlingar och skall i folkomröstning denna höst föreläggas valmännen. Vad det nu gäller för kvinnorna är att bearbeta opinionen så kraftigt att frågan får majoritet bland valmännen. Och amerikanskorna ha gått till sitt värv med sin vanliga sega energi och anse sig kunna med full rätt hoppas på ett lyckligt resultat. Av de 7 kampanjstaterna ligga Nevada och Montana omgivna av idel rösträttsstater; i båda har ett oerhört rösträttsarbete bedrivits, kvinnorna där äro ytterst väl organiserade och synas ha goda utsikter att nå sitt mål. Svårigheten för dem ligger i dessa staters stora utsträckning och glesa folkmängd, och därtill kommer att särskilt i Montana en våldsam antiagitation bedrivits, så att staten varit fullkomligt översvämmad av anti-litteratur och anti-kvinnor. Nu ha emellertid rösträttskvinnorna lyckats till fullo leda i bevis, att antis i själva verket blott gå de mäktiga rusdrycksintressenas ärenden, och därmed är udden av deras agitation bruten. I de båda Dakota-staterna väntar man sig ett gott resultat, likaså i Nebraska, i denna senare stat ej minst till följd av den glänsande veteskorde i år, då som bekant männen äro mycket välvilligare stämda, då deras plånböcker äro fyllda. Det kanske intensivaste arbetet har nedlagts i Ohio, där kvinnorna ytterligare sporrats till nya ansträngningar efter nederlaget 1912, då frågan likaledes var förelagd valmännen. I staterna Iowa, Pennsylvania, New York, New Jersey och Massachusetts har frågan gått igenom i parlamentet en gång, men måste antagas ännu en gång, innan den kan föreläggas valmännen. Sker detta, kommer folkomröstning i dessa stater att äga rum 1915.

Vad det skulle innebära att dessa stater genomförde kvinnorrösträtten kan ses av följande exempel. Hela röstetalet för presidentelektorerna utgör 529. För att bli vald till president behövas 265 röster. De nuvarande kvinnorrösträttsstaterna förfoga över 84 röster. Om kvinnorrösträtten infördes i de 7 kampanjstaterna 1914 ökas detta röstetal med 43 och om kampanjstaterna 1915 följa exemplet, tillkomma ytterligare 150 röster, alltså sammanlagt 277 röster, eller 12 röster mer än som behövs för att välja Förenta Staternas nästa president.

Zenegin Viktigt o. erkänt läkemedel för **Lungsiktiga o. Bröstsvaga.**

Försäljes å alla svenska apotek.
Pris Kr. 7:50 pr flaska om 800 gr

Ortsextraktfabriken Zenegin, Stockholm.

Till Kristina Borg!

*Att stånda, själv ett ideal, när idealen ramla,
en fyrbåk över stormens skum, som kan de strödda samla,
att vara tro i tvivlets natt och hopp vid dödens port:
i sanning, det är gudagunst, i sanning, det är stort!*

*Att stå där stark, den fasta punkt, om vilken andra famla,
det ädla nya, vi oss drömt, och dock det goda gamla,
den gamla godhet, till vars bild vårt ideal vi gjort:
i sanning, det är sällsynt lott, i sanning, det är stort!*

*Att äga trid i kampens larm, fast ingen tänker skona,
att bära så en höghetsglans likt skimret av en krona,
att hata ingen fiende, men blott vad ont han gjort:
det är vad ädlast dödlig kan, ja, det är mer än stort!*

*Att hava ägt och mistat re'n, vad hjärtat ej kan mista,
om hjärtat ej i saknadssorg skall kallna eller brista,
att hava ägt den ädlaste och vuxit med sin sorg —
de stora blott ha mäktat det som du, Kristina Borg!*

K. G. OSSIAN-NILSSON.

"Självmant och oombedd."

Då jag härom dagen var på besök hos en gammal dam på landet, fann jag i hennes bibliotek bland annat en bok med titeln "Anteckningar om Svenska Qvinnor". Som jag aldrig sett boken förr, är det givet, att den väckte mitt synnerliga intresse. Den var tryckt 1864, och i förordet heter det:

"I en tid, då upplysningen inom vårt land stigit ända derhän, att man icke längre strider om kvinnans rättigheter, utan mannen, tvärtom, själfmant och oombedd tagit initiativet till det fulla erkännandet af hennes värde och rätt, icke blott som människa, utan individ och samhällsmedlem, torde det icke anses obehörigt, att man skriver en bok — om icke uteslutande för, så uteslutande om qvinnor."

Dessa ord uttalades alltså 1864, året innan Fredrika Bremer dog och året innan den gamla fyrstadsriksdagen avblåstes. Man kunde således hela femtio år tillbaka i tiden finna personer, som sågo till den grad ljus och förhoppningsfullt på kvinnans framtid och hennes ställning i samhället, att de till och med ansågo striden därom tillhöra framfarna dagar. Om så varit förhållandet, hade väl de 350,000 namn, som nu, anno 1914, samlats för att stödja kravet på kvinnans medborgarrätt, ej framträtt som ett vältaligt bevis på frågans vikt och omfattning, liksom de skvallra om ett segt motstånd ännu i vår tid, ett motstånd, som i sanningens och rättvisans namn måste brytas ned snarast möjligt.

Dessa tusen sinom tusen namn bäras av kvinnor i de mest skilda levnadsställningar, kvinnor med olika utbildningsgrad, olika förmögenhetsvillkor, kvinnor med i mångt och mycket olika syn på livet. Men alla ha de ett gemensamt intresse: hemmet, samhället, fosterlandet. Jag säger med flit ett, ty dessa tre, hemmet, samhället och fosterlandet, höra ovillkorligen tillsammans och kunna ej lösslitas från varandra.

Bakom varje namn ligger en bön om rättvisa. Bakom många namn dölja sig de

bittraste tårar, den svåraste ångest och djupaste förödmjukelse. Där finnas kvinnor, ännu unga och ofördärvade, som bedja om sina liv, som bedja för sin renhet och sin hederliga utkomst. Där finnas mödrar, som med darrande läppar och tårfyllda ögon sända en bön om förskoning för sina stackars små. Vad skall det väl bli av dem, då far ständigt dricker? Mor har det varma hjärtat, hon känner också ansvaret, men hon har ingenting att säga, hon! Den supige mannen är ju hennes förmyndare.

När skola riksens ständer förstå moders hjärtat, som en gång klappat så varmt även för dem, vilka nu ha Sveriges öden i sin hand? När skola de förstå, att det är individens värde och ej könet, som borde vara det bestämmande, när det gäller handhavandet av all makt?

Det är ett långt, långt tåg av kvinnor, som drar förbi ens inre syn i denna masspetition. Där äro kvinnor med färad panna och snövit hår, kvinnor, som kämpat och lidit, som lärt sig att resignera och böja sig för det oundvikliga, men vilka dock hoppas på livet, om ej för sig själva så för *det unga släktet*. Detta är också talrikt representerat. Så många friska, hurtiga unga kvinnor, som vilja ge sitt hjärteblod för det goda och sanna! Ser du hur deras ögon stråla av hopp och levnadsmod — här är *mycken kraft* att ta till vara! Mycken kraft och även *kunskaper*. Många av dem bära med heder sin vita mössa och komma helt säkert att göra en icke ringa insats i samhällslivet, då de en gång slutat sina studier och fått en självständig verksamhet.

Men det är inte endast de teoretiska kunskaperna, som betyda något. Det stora flertalet av dem, som nu begära sin rösträtt, äro tydligen praktiskt arbetande kvinnor och bland dem en hel del kroppsarbeterskor. Många av dem voro ovana att fatta en penna, men de gjorde det så gärna vid detta tillfälle. Och nu står namnet där och talar

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & C:o

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

RING ANTON BRODÉNS JURIDISKA BYRÅ

Allm. Telefon 201 68

68 VASTERLÅNGGATAN 68, STOCKHOLM.

Rikstelefon 144 68.

Utför alla Juridiska o. PRIVAT-DETEKTIVA uppdrag diskret, fort och billigt.

Östermalms Sjuk-, Vilo- & Förlossningshem

12 Floragatan STOCKHOLM, 2, 3 o. 4 tr. (hiss). Telefoner: Riks 90 12. Allm. 12 50.

Läget för sjuk-, vilo- och förlossningshemmet är tyst och ostört. Soliga rum. All nutida komfort. Operationsrum. Badrum, med fullst. elektr. ljusbad, med eller utan massage, även för andra än hemmets patienter. De strängaste fordringar på hygien uppfyllas. Telefoner i varje våning. Gott dietiskt bord. Fritt val av läkare och akuschörskor.

Ref.: D:r E. O. HULTGREN, D:r ARTHUR FÜRSTENBERG, D:r ARNOLD JOSEFSON.

Föreståndarinnorna HILMA FREDLUND, f. d. föreståndarinnorna vid Stockholms sjukhem, Skuru o. vid Drottninghuset.

FILMS.

Den 7 augusti utfärdade premiärministern Viviani en proklamation till Frankrikes kvinnor, så lydande: "Såden på våra åkrar är ännu inte bärgad och vinskörden står för dörren. Jag vädjar till er och era barn. Jag besvär er att uppehålla livet på markerna, att avsluta årets skörd och förbereda den kommande. Större tjänst kunnen I inte göra ert fädernesland.

I Schweiz begära kvinnorna att få strida vid männens sida, och det berättas, att i en av kantonerna två flickor förklädde sig till gossar och begärde att bli skickade till gränsen. Två skickliga kvinnliga aviatörer, Hélène Detrien och mille Marvingt, ha i egenskap av spejare ställt sig till arméns förfogande.

I England har Lady Ernestine Hunt organiserat en stab av beväpnade kvinnliga sjuksköterskor, vars plikt det är att dra ut i fält och lämna första hjälpen åt de sårade. Men några av medlemmarna i staben (vilken tillhör armén och inregistrerats av krigsstyrelsen) yrka på, att eftersom de äro skickliga ryttare och skyttar, de även måtte begagnas i den aktiva krigstjänstgöringen.

En händelse, som är nog så betecknande för genomsnittsmännens syn på kvinnan i hennes förhållande till land och folk, berättas om kaptenen på ångaren Princess Cecelie. Till följd av krigsutbrottet måste ångaren nämligen omedelbart återvända till Amerika. Kaptenen kallade då in endast de manliga passagerarna i röksalongen för att meddela dem att krig utbrutit mellan stormakterna.

I Holland där rösträttsföreningen nyligen satt i gång en masspetition har detta arbete numera måst avbrytas, enär kvinnornas krafter helt tagas i anspråk av det sociala hjälparbetet.

om hårt och "grovt" arbete. ett sådant där hedersamt arbete, som många skulle anse som karlgöromål — ty i dylika fall är man ej så noga med könet!

Hur innerligt hade vi ej önskat, att dessa många, många namn, från norr och söder, från öster och väster, gjort det intryck, som varit syftemålet med denna väldiga opinionsyttring! Men de drömmarna voro alltför djärva inför den skugggräns, som alltjämt behärskar större delen av Första kammarens herrar ledamöter. Dock funno vi även där vid sista rösträttsdebatten, mitt i nattsvart mörker, något av den optimism, som möter i ovan citerade ord från 1864. Kontrastverkan var gripande. Så mycket större skäl ha vi att tacka kvinnoakens manliga ljusbärande för ett trofast, äktsvenskt handslag under en mer än vanligt krävande tid — en tid, då man borde varit skonad från ett så ohöviskt skämt som det hr Boberg bestod den svenska kvinnan. Det har hon sannerligen ej gjort sig förtjänt av i dessa allvariga dagar!

Såsom sakerna nu stå, kunde vi ju inte begära, att mannen "självmant och oombedd" skulle ta initiativ till "det fulla erkännandet av kvinnans värde och rätt, icke blott som människa utan som individ och samhällsmedlem". Men av varmaste hjärta hade vi önskat, att han velat lyssna till de böner, till de förhoppningar, som tusentals svenska kvinnor i dessa dagar riktat till Sveriges riksdag. Maria Almén.

Äkta makar!

Försumma icke inbördes testamenten! Uppsattes för Kr. 5:— Råd och upplysningar Kr. 2:— å

JOH. J-SON CARLOS ADVOKATBYRÅ
Ad. Fredr. Kyrkogata 15. Telefoner. Exam. jurister

Var skall man få ett gott kaffe!

Jo på **Nykterhetskaféet & Konditoriet**

S:t Eriksgatan 30. Allm. Tel. 237 28.

Obs! Enskilda rum finnas för komitéer och sällskaper.

Riksdagsdebatten i pressen.

Den uppenbara likgiltighet, som kändetecknade årets kvinnorösträttsdebatt i riksdagen har i sin mån inverkat även på kommentarierna i pressen. På högerhåll i allmänhet en generad tystnad vis å vis hr Bobergs prestationer och en mer eller mindre återhållen förargelse över justitieministerns självständiga och manliga uppträdande. På vänsterhåll ett konstaterande av Första kammarens obönhörlighet. Vi återge några av de mest anmärkningsvärda uttalandena.

Stockholms Dagblad hälsar hr Hasselrots uttalande med en besk grimas och säger:

"Justitieministern tillhör icke riksdagen och man kunde alltså vänta, att han icke skulle uppträda där annat än till försvar för någon K. M:s proposition eller till avgivande av någon förklaring å hela ministärens vägnar. Emellertid uppträdde han i alla fall från statsrådsbanken och gjorde ett varmt inlägg till förmån för kvinnorösträtten. Hans ståndpunkt i denna sak må lämnas därhän — det finnes ju andra högermän som dela denna —, men nog förefaller hans uppträdande bra egendomligt i betraktande av ministärens ställning, sådan den tidigare angivits av statsministern."

Märkligt nog finns det dock höger-tidningar, som erkänna rättfärdighetsprincipen framför partiprincipen. Mot sin Stockholmskollega opponerar sig sålunda den konservativa *Jämtlands-posten* i följande ordalag:

"Skulle hr Hasselrot icke få i laga ordning uttala sin personliga mening rörande ett problem, som hör hemma på den ressort för vilken han såsom statsråd och departementschef är både moraliskt och juridiskt ansvarig? Vi svara: Han varken kan eller bör bindas och hindras därvidlag. Vi se blott något gott och upplyftande i statsrådet Hasselrots manliga uppträdande, ett erkännande och också återfaller på de andra statsråden, vilka helt säkert äro nog starka personligheter att både vilja och kunna höra olika meningar, när de äro grundade på saksakal och ren övertygelse."

Att tidningen icke heller är blind för kvinnans uppgift under dessa allvarstunga tider, framgår av följande rader:

"Nu böra alla goda krafter, manliga och kvinnliga, var de än äro till finnas, uppkallas till förtroendefullt, energiskt samarbete för Sveriges land och folk. I det ärliga arbetet får icke den svenska, goda kvinnan saknas. Och hon har på ett upplyftande sätt visat att hon förstår sin plikt som maka, mor eller eljest som medlem av sina fäders land, som också är den svenska kvinnans."

Uppgiften är för stor och den svenska kvinnan för god att hon skall hållas borta, när alla rena krafter böra samverka. När hon nu länge med allvar begärt respekt för sitt speciella krav med tanke på att kvinnan därigenom skall fulltonigare kunna

göra sin röst hörd i detta arbete av samverkan, då må för enighetens och för det samfälliga arbetets skull eljest skilda meningar falla och full delaktighet även i medborgarrätten givas även de kvinnliga krafter, på vilkas medverkan i de nationella uppgifterna vi eljest sätta ett berättigat och stort värde."

I detta sammanhang är det också ett nöje att alltjämt kunna konstatera *Lunds Dagblads* rösträttsvänliga hållning, som före riksdagsdebatten tog sig uttryck i en ledande artikel, där det bland annat heter:

"Det skulle vara 1914 års sommarriksdag värdigt att till det stora beslutet om en försvarsreform också lägga ett sådant om beviljandet av den politiska rösträtt, som landets kvinnor så länge begärt."

"Frågan kan också sägas vara fullt mogen för ett avgörande, och under alla dessa omständigheter är det icke någon mening i att enbart hålla emot. Det parti, som gör detta, gör sig ingalunda förtjänt av någon tacksamhet från något håll, ej ens från sina egna. Det drager nämligen över sig själv svårigheter och motstånd från deras sida, som önskat reformen, och som en gång i besittning av rösträtten icke kunna anses synnerligen benägna att med den stödjande gamla motståndare."

Dessa enstaka röster bland de många som av likgiltighet tegat, eller om de talat, givit uttryck åt sitt, trots bristen på verkliga förnufts-käl, obönhörliga motstånd, är ägnat att glädja varje sann rösträttsvän. Äro de männe ett vittnesbörd om att frågan vinner så stor terräng bland enskilda partimedlemmar, att den till slut skall genom-syra den stora surdegen?

Karlstadstidningen, som ju får anses såsom ett av den kvinnorösträttsvänliga vänsterns förnämsta språkrör i pressen, värdesätter motståndarnas uppträdande i följande ord:

"Men om således kvinnornas krav i vår riksdag nu avvisades ännu mer bestämt än förut — i demonstrativ motsats till den beredvillighet att tillmötesgå dem som visats i de andra skandinaviska landens representationer — så hade dock högern rakt ingen anledning att glädjas över sitt verk. Debatten från dess sida fördes nämligen på ett sätt, som icke just imponerade. I Andra kammaren var det bara hr Hallendorff som med mycken myndighet i later, utan i minsta mån motsvarande pondus i argumenten, förde avslaget talan. Men han framstod dock som ett klart lysande geni mot den talare som utförde motsvarande roll i Första kammaren. Det var ingen annan än hr Boberg, en av partiledningen varmt omhuldat f. d. "frisinnad" predikant på Kalmarsbanken. Han serverade från bladet ett anförande, som började med en på Skansen föredragen visa till kvinnans lov, vilken talaren sedan ur egen fatabur kompletterade med några "poetiska" ord om

"guldstoffet på hennes fjärlingsvingar", vidare lämnade statistiska uppgifter om antalet damer, som under en viss tid passerat tre av stadens broar utan skydd på sina hattnålar samt även skildrade en bakom-sittande herres svårighet att se vad han ville på Kristallsalongen för en framför-be-fintlig damhatts skull och slutligen insinuerade något mot namninsamlingen för kvinnornas opinionsyttring. Ett lägre lagt anförande än detta pekorale har aldrig hörts i Första kammaren, och det var inte underligt att majoritetsherrarna sågo svårt generade ut under den stund det pågick."

Arbetsbladet tar, lindrigast talat, bladet från munnen och uttalar en ljungande protest mot det sätt på vilket kvinnornas krav blivit bemött i Första kammaren. Tidningen finner det även belysande för Förstakammarmajoritetens "höga nivå" att en sådan vädjan som hr Hasselrots lämnas obeaktad och mötes av ett tyst ogillande, under det en sådan pekoralistisk prestation som hr Carl Bobergs, strykes under av ett enhälligt parti. Tidningen tillägger vidare, med anledning av ett högkonserverativt organs uttalande i frågan:

"Nya Dagligt Allehanda tillkännager arten av sin politiska anständighetskänsla genom att med ohöjd förtjusning stryka under hr Bobergs mening att "kvinnorna icke visat sig värdiga rösträtten". Man kan annars tycka, att detta tal om bristande "värdighet" borde för länge sedan vara utmönstrat ur de allvarliga debatterna. Ingen betvivlar att det finnes enstaka kvinnor, vilkas "värdighet" är lindrigt sagt en smula omtvistad. Men finns det inte långt flera män av enahanda kaliber? Vill man dra upp ett "värdighets"-streck, duger det nog inte att gå till väga som hr Boberg och N. D. A. Att hänföra hela kvinnokönet till de ovärdigas kategori med stöd av ett fåtal "lustiga och talande exempel" är en så flagrant förolämpning mot den väldiga skaran av pliktrogna, dugande och insiktsfulla kvinnor, att man häpnar över att finna den utan protest framslungad inför en samling — gentlemän med hr Trygger i spetsen."

En omvänd.

Högerns gamla utslitna argument att det endast är ett fåtal av kvinnorna som verkligen vilja ha rösträtt, har ytterligare jävats genom hr Hjalmar Wijk's omvändelse, offentligt proklamerad på ett valmöte i Göteborg. Fast hr Wijk tidigare varit motståndare till kvinnornas krav, har han dock ansett att motståndet borde uppges så snart kravet vore mera allmänt bland kvinnorna, och nu har hr Wijk blivit övertygad om att detta verkligen är fallet. Den stora rösträttspetitionen vore nämligen ett det kraftigaste bevis härför och hr Wijk's tanke är nu, att den kvinnliga rösträtten alltmär närmast sig sitt förverkligande. Eja vore vi där!

Kristina Borg 70 år.

Fru Kristina Borg, den kände idealisten och föregångsmannen Fredrik Borgs efterlämnade maka, fyllde den 3 september 70 år, varmt hyllad av alla, som under hennes vackra och av fruktbringande arbete fyllda liv kommit henne nära. Vi hänvisa bland annat till den hyllningsdikt skalden K. G. Ossian-Nilsson bringat henne och som återfinnes på annat ställe i dagens nummer.

Vid sin makes död blev det Kristina Borg, som sökte fullfölja hans livsverk och under en lång följd av år har hon skött Öresundspostens ekonomiska avdelning, på samma gång som hon redigerat dess veckobilaga "Våra Hem".

Men Kristina Borg har även räckt till för mycket annat. Varmt intresserad av kvinnans politiska rösträtt har hon framför allt ägnat sina krafter åt denna sak, som hennes make så varmt kämpade för och under en följd av år har hon suttit som ordförande i Hålsingborgs F. K. P. R. Därjämte har hon nedlagt ett nitiskt arbete för fredssaken, och i olika grenar av socialt arbete har hon genom sin aldrig svikande energi och sin klokhet gjort sig oumbärlig. De som intressera sig för upplysning och reformsträvanden igenkänna i Kristina Borg en av dess ljusspridare och de skola även med tacksamhet erinra sig hennes livsgärning.

Hennes majestät kvinnan.

Det hände sig en gång när rösträttskvinnorna voro samlade till möte, att en man upphävde sin stämma och sade:

— Vad bråka ni om, kvinnor, och varför anropa ni människor att lyssna till er visdom. Vet ni inte att kvinnan har det bättre än mannen. Hon har flera privilegier än han och hon har hållits som en drottning, ja, som en mäktig drottning. Sitt därför ned och håll er lugna, ty ni ha ingenting mer att önska.

Då reste sig en kvinna hastigt upp och sade:

— Önskar ni inte då att ni blivit född till kvinna? Jag besvär er, tala sanning.

Då hängde han med huvudet och mumlade i sitt skugg:

— Nej.

Kvinnan log och sade:

— Det är knappast möjligt att kvinnan är den mäktiga drottning som ni nyss nämnde, och inte heller kan hon ha så stora privilegier, ty då skulle ni väl ändå vilja utbyta er olyckliga lott mot en bättre. Nej, ännu har inte den tid kommit, då vi kunna tåga.

Kvinnan i tusen och en natt.

Av professor O. E. Lindberg.

Kvinnoproblemet står ju för närvarande på dagordningen såsom ett av de förnämsta socialpolitiska spörsmålen. Det har ryckt fram som aldrig tillföre. Dess slutgiltiga lösning synes ju ock vara endast en tidsfråga.

I själva verket gå dess traditioner längre tillbaka i tiden än man kunde tro. Det kan anses bottna i den egendomliga sociala institution hos vissa folk på kulturens tröskel, som blivit kallad matriarkat, och enligt vilket sonen tager namn och arv, ej efter fadren, utan efter modren. Och redan Plato på sin tid lyfter kvinnotanken nästan till en sublim höjd genom att fullständigt likställa kvinnan med mannen — intellektuellt taget. De många fall, som alltifrån urminnes tid upprepat sig av kvinnans tillfälliga framträdande som ledarinna av både samhällen, politik och krigföring samt över huvud taget hennes ideligen framstickande roll i

världshändelserna både i smått och stort, trots hennes undertryckta ställning i det hela, äro ock lärerika nog. Kanske, när allt kommer till allt, har ingenting märkligt hänt i världen utan sin tysta paroll: "Var är kvinnan?" Hon har styrt världen bakom kulisserna — utan krona och spira. Det kungliga äpplets regale har hos henne varit Idunas: hennes intelligens och skönhet.

Men hon har förvisso icke haft detta erkänt och garanterat i några lagkodices eller i samhällsinstitutionerna över huvud taget. Och de största tänkare och snillen hava växelvis tagit huvudet av henne och satt dit det igen. Jag har nyss citerat Plato i det förre avseendet. Men vi behöva icke gå längre fram i tiden än till hans berömda lärjunge och motståndare Aristoteles, "naturvetenskapens fader", för att få den andra riktningen på det mest skriande sätt representerad. Det var han, som, sedan han framställt tingens "urrotter" såsom kraft och materia, förklarade kvinnan huvudsakligen tillkommen ur den senare och nästan re-nens på det förnuft, som utgjorde man-

nens stolta företrädare. Hur en mängd orientaliska skaldar och vissa österländska religionsstiftare under årtusenden yttrat sig särskilt om kvinnans etiska förnuft, vill jag icke mer än antyda. Och över hennes förtrycks- och lidandeshistoria i de mänskliga hävderna är bäst att breda en slöja för att icke bli alltför nervös.

Vilja vi erhålla en utgångspunkt för vår beundran av det kvinnliga släktet, så är denna helt enkelt den, att detta under allt förtryck, all rå behandling, allt omyndighetstryck, all hjärtlös opinion icke alldeles ruinerat sin intelligens och personlighet — att dessa heliga krafter kunnat trotsa så många årtusendens nästan systematiska arbete på att undergräva eller förkväva desamma.

Den enda förklaringen härför synes vara dels hennes eget rika intellektuella naturell, som mannen i verkligheten aldrig rätt rådde på, dels hennes dagliga bevitnande av hur mannens själiska egenskaper utvecklades och gjorde sig gällande, varvid den urgamlasatsen: "lika kännes av lika" i tysthet verkade, så att vad han blev i det

yttre, det avtryckte sig hos henne i det inre. Och så togo då både hennes intelligens och moral i det hela betydligt mindre skada än man av de ogynnsamma yttre förhållandena vägat vänta. Ja, i vissa avseenden har mannen måst kalla henne "sin bättre hälft", ett hedersnamn som, trots alla de svagheter, varmed även hennes natur är beklad, måste anses välförtjänt. Vad den begåvade och originelle, men konservativa uppsalaprofessorn, Sigurd Ribbing, en gång yttrade i en föreläsning på 1870-talet, nämligen att "kvinnans förnuft är fullt ut jämbördigt med mannen, om ock dess tyngdpunkt är något annorlunda bestämd", är nog i den opartiske psykologens ögon ej för mycket sagt. Och om han uppmärksam betraktat historien, skall han måhända rörande detta förnufts förtvivalade kamp för sin tillvaro under årtusendena kunna tillägga, att det likt de hebreiska kvinnorna i Egypten, blivit fruktsammare i den mån det blivit förtryckt.

Ja, fråga är, om icke det kvinnliga förnuftet är rikare och fylligare än mannens, om ock ej alldeles så ab-

Sakkunskap.

På litteraturens, konstens och vetenskapens områden framträder i våra dagar en allt tydligare tendens till specialisering. Var och en söker att inom sitt fack utbilda sig till största möjliga sakkännedom och genom att begränsa sig till ett visst område utnyttja och fördjupa sina förefintliga anlag. Här om är endast gott att säga, men att alltför skarpt upprita gränserna kring sitt speciella verksamhetsområde kan dock innebära en fara. Det kan hända att man, genom att alltför envist stirra på en och samma sak, förlorar förmågan av överblickar, vilket är nödvändigt för den, som lever i ett samhälle av vars lagar och förordningar man blir beroende. Här fattas ofta de allmänna begrepp, som borde utgöra medborgarens A B C i fråga om samhällskunskap.

Kanske har mången genom det gångna årets händelser kommit till insikt om vad som brutit henne i detta avseende. Vet man vad som brister i samhällsbyggnaden, har man tagit kännedom om de luckor och hål man vill täppa, då har man icke heller haft svårt att inta sin ståndpunkt och man har sluppit att planlöst drivas med av de politiska stormvägar, som satt känslorna i rörelse. Hur ofta har inte sakkunskapen och det logiska tänkandet på sina håll ersatts med en uppdriven känslöstämning och en tillfällig entusiasm, som kanske i många fall slocknat lika hastigt som den tänts.

Insikt i det politiska livet och kunskap om samhällsförhållandena borde vara den gradmätare, som reglerar känslolivet och förhindrar att av den enskilde skapas ett offer för agitatorisk hets och övertalningsförsök. Vet man vad som brister och uppställer man sina önskemål, så intar man just härigenom en position, som inte rubbas och har skaffat sig en hållpunkt mitt i det politiska tumultet.

Insikten om vad sakkunskapen krävde och värden om samhället fordrade ledde till den första kvinnliga rösträttsföreningens bildande och den rörelse som från en ringa början nu sträcker sina rottrådar över hela landet, är ett bevis för att hoppet om förbättrade livsvillkor för kvinnorna och insikt i samhällsangelägenheterna trängt till allt djupare lager och skapat en allmän opinion, som fordrar sakkunskapens utsträckande till de områden, där nu den manliga bestämmanderätten är ensam utslagsgivande.

Redan från början ha rösträttsföreningarna varit måna om att sprida sakkännedom och genom samhällskur-

ser och föreläsningar ha de gjort sitt till för att öka den politiska bildningen. Men det hjälper icke alltid att tala och bevisa. Individerna måste själv ha såpass intresse för det samhälle i vilket hon lever och av vars lagar hon beror, att hon själv ökar sitt vetande på detta område. Först genom att tydligt och klart bevisa vad man uppställer som sin fordran, kan man vänta att denna fordran hörsammas. Det gäller att åt det allmänna erövra och bevara den kvinnliga sakkännedom, som nu icke utnyttjas. Det gäller att inte slösa bort de värden som kunna främja fosterlandets bästa. De som verkligen älska sitt fosterland, och icke bära det som ett tomt ord på läpparna, kunna icke nöja sig med en outsiders roll att lugnt åse hur andra styra och ställa medan de själva äro dömda till en förlamande överksamhet och oansvarighet i landets öden. Intet föder så starkt ansvar som känslan av att det är på den enskilde det helas välfärd ytterst beror.

Tillräckligt länge ha kvinnorna fått spela rollen av dessa outsiders, som lugnt måst finna sig i att det lagstiftats och ordnats för dem på områden, där deras egen sakkännedom borde varit utslagsgivande och där det gått så lätt att kränka deras rätt, därför att de ingen rätt haft.

Nu börja de röra sig ur mångtusendårig sömn och se livet sådant det är, ett liv som kräver deras tankar, känslor och arbete, ett liv som kräver intill yttersta skärven och vars banor de därför måste vara med om att reglera.

Allt flera vakna till insikt om vad tiden kräver av dem, allt fler känna samhörighet med sina arbetande systrar och ställa sig under den solidaritetens lag, som driver människorna att i flock kämpa för gemensamma intressen. Det är nödvändigt att varje enskild medlem icke håller sig utanför kretsen, utan tar del av det arbete, som utföres och den agitation som bedrivs, en agitation som inte begagnar sig av tillfälliga känslövågor, utan är baserad på erfarenhetens och sakkännedomens grund.

Alla kvinnor som älska sitt land och ha gemensamma intressen att värna, böra veta att de lättast nå målet genom sammanslutning, att deras namn i en rösträttsförening är ett värde att räkna med och att det missförhållande, och de orättvisor under vilka de kanske lida, är tusentals kvinnors tunga lott. Först när den egoistiska känslan viggas till att omfatta allas rätt och allas lycka, kan man hoppas på förbättrade levnadsvillkor.

G. H. E.

strakt och matematiskt beräkande. Det är denna tanke, som slår så mäktigt igenom i 1001 natt. Kvinnan representerar här faktiskt intelligensen ofantligt mycket mer än mannen i detta världens måhända härligaste skönlitterära verk. Hon är åtminstone dess praktiska geni, vare sig hon uppträder i sultaninnans purpur eller slavinnans arbetsmantel — som en ädel, bländskön ungmö eller som en avskyvärd trollpacka — som en vanlig dödlig eller som en överjordisk djinn.

Detta drag i 1001 natt, som för övrigt dansken Holberg icke så litet imiterat, liksom han lånat hela motiv ur denna berömda sagosamling för sina komedier, är verkligen i hög grad märkligt. Man vore frestad att förklara det ur något slags chevaleri à la medeltidens riddare, därest skalderna i 1001 natt vore lika erkännamma mot kvinnans dygd som mot hennes intelligens. Men detta är långt ifrån fallet. Någon "dum" kvinna torde man förgäves leta efter i sagda sagoverk, ehuru "dumma" män där finnas i överflöd — ifall man nu skall använda detta "dumma" ord. Men beträffande det

täcka könets moral säga dess författare bestämt ifrån, såsom exempelvis i sagan om "fullmänen och morgonstjärnan", att även kvinnor kunna vara av olika typ i moraliskt avseende, och att den som tror, att alla kvinnor härutinnan äro lika varandra, har det litet klenk beställt i övre våningen.

För övrigt tala här de ganska många, stundom demoniska kvinnotyperna ett tillräckligt tydligt språk. Jag behöver blott erinra om Delila och Delilas dotter m. fl. exempel. Det berömda ordet om "Sven Dufva" hos Runeberg: "ett dåligt huvud hade han, men hjärtat det var gott", kan om kvinnan i 1001 natt väl ej vändas om; men man må säga om henne: "med hjärtat är det någon gång si och så, men huvudet, det är alltid gott".

Innan jag nu övergår till att framställa några utmärkande drag hos kvinnan i 1001 natt, borde jag egentligen meddela ett par korta upplysningar om själva uppkomsten och karaktären

Frisinnade kvinnor och rösträttsfrågan.

Vid ett av föreningen Frisinnade kvinnor anordnat möte i Stockholm den 1 september redogjorde fru Ezaline Boheman för den kvinnliga rösträttsfrågans behandling i riksdagen, varefter mötet antog följande resolution:

Föreningen Frisinnade kvinnor vill härmed uttala sin fulla anslutning till Frisinnade landsföreningens nu utfärdade valupprop med särskilt framhållande av vissa frågor som ligga kvinnorna varmt om hjärtat: Oryggligt vidhållande av vår neutralitet. Fullföljande av arbetet för ett rättstillstånd mellan folken, som gör slut på den rådande internationella anarkien. Fortsatta strävanden för folkkyrkerhetens höjande. Fullföljande av de frisinnades socialreformatoriska samhällsarbete, där frihet och solidaritet göras till bärande grundsatser inom samhället. I första planet bland de frisinnades reformkrav står för oss kvinnornas fulla medborgarrätt. Ännu en gång har kvinnornas rösträttsfråga fallit på grund av Första kammars högers motstånd. Mot det ovärdiga sätt varpå denna höger i en tid då alla Sveriges kvinnor visat sig redo att bära sin del av vad fosterlandet kräver funnit för gott att i den svenska riksdagen ge sin mening till känna, vill föreningen uttala sin bestämda protest.

I stark känsla av det nuvarande ögonblickets allvar uppmanar Frisinnade kvinnor de svenska kvinnorna att vid de förestående valen stödja de frisinnade.

För kvinnornas fulla medborgarrätt och medborgaransvar.

För solidaritet och samhällsrättfärdighet. Till värn för yttre fred och inre frihet.

Rösträttspressen och kriget.

Krigsutbrottet har inverkat även på utgivandet av de utländska rösträttstidningarna. De franska ha alldeles uteblivit, liksom de österrikiska och schweiziska och av tre tyska har endast ett nummer av Die Frauenbewegung kommit oss tillhanda. Numret är inskränkt till fyra sidor och som överbud läses: Diese Nummer dient der Frage der Arbeitslosigkeit. Om rösträtt icke ett ord. En av de danska tidningarna, Kvindevalgret, utkommer i vanlig ordning, ävenså utkom den finska tidskriften Nutid med ett ordinarie nummer i augusti. Senare har från dess redaktion meddelats att tidningen på grund av officiellt förbud icke får distribueras till utlandet. De amerikanska tidningarna förefalla mycket litet berörda av kriget, men om dessa, liksom om de engelska, är det svårt att fälla några bestämda uttalanden, emedan postgången är så oregelbunden. The Common Cause, organ för The National Union of Women's Suffrage Societies ägnar stor del av sitt utrymme åt de engelska kvinnornas hjälparbete. Den engelska landsföreningens 600 lokalföreningar ha alla upptagit denna nya verksamhet. The Vote, och The Church League for Wo-

Två brottslingar.

Kvinnan kom in i rummet och låste dörren efter sig. Hon måste tänka lugnt och ville vara i fred. Det var inte troligt att någon skulle komma, men hon ville känna, att hon kunde vara ostörd.

Hon satt alldeles stilla med ögonen fästa på brasan, händerna lågo orörliga i knät och endast hjärnan arbetade. Varför? Varför? Svaret måste kunna finnas på något sätt, tankarna, hur trötta och jäktade de än vore, skulle ej få vila innan problemet var löst. Hon kände sig i uppror mot lagen, mot civilisationens påbud, i uppror mot allting annat än en stark känsla, som hade sin rot i hennes väsens innersta. Och denna klippgrund av instinktiv känsla var starkare än alla lagar och profeter, påbud och förordningar i det land, där hon levde — eller så tänkte hon åtminstone.

Till slut reste hon sig och glädjen lyste ur hennes ögon och sjöng i hennes ådror. I det ögonblicket var all ångslan och all tanke på vad som skulle komma sedan försvunna; hon såg endast för sig den närmaste framtiden, och den gav henne läkedom för hennes utsägliga längtan.

Hon kände armarna om sin hals, de klängde sig hårt fast vid henne och ansiktet pressades mot hennes ansikte.

— Du går väl inte ifrån mig, mamma lilla? Du går väl inte och lämnar mig här? — Nej, min älskling. Jag har kommit för att hämta dig härifrån.

De lämnade huset tillsammans, mor och barn. Hon bröt emot lagen, denna kvinna, då hon tog med sig barnet, som var av hennes kött och blod, hennes med naturens rätt, genom moderskapets oslitliga band. Hon bröt emot lagen, då hon förde bort barnet från ett ställe, där det tynade i saknad av kärlek. Hon bröt emot lagen, som gör fadern ensam till barnets målsman, ger honom makt att taga barnet undan moderns kärlek, hennes vård och skydd. Hon bröt lagen, hon trotsade den, men det var hon som hade fött barnet, uppfostrat och skött det, och hon kände, att hennes kärlek var starkare än lagen, att för henne var moderskärleken både sköld och svärd.

Hon hade orätt, denna kvinna. Lagen, som varken kan framtinga eller hindra moderskap, kan innebära ett hän och ett våld däremot, och hon hade brutit mot en lag, som våldför sig på moderskapet. Därför måste hon straffas, och kärleken, hur stark den än må vara, förmår ingenting mot fångvagn och poliser. Kvinnan sattes i fängelse. I hennes cell fanns en bibel, i hennes hjärna vissheten att barnet, som de

men's Suffrage månatliga organ, utkomma på vanligt sätt, medan däremot Votes for Women, numera organ för The United Suffragists, inskränkt sitt sidantal. Alla tidningar, oberoende av nationalitet, äro samstämmiga i sin protest mot kriget.

av denna underbara sagosamling i dess helhet, vilket vore nog så behövt för ännu rättast förståelse. Men då detta skulle göra mitt bidrag i Rösträtt för Kvinnor alltför vidlyftigt, inskränker jag mig till att hänvisa språkkunniga läsare och läsarinor till *John Payne's* avhandling över "1001 natts historia och karaktär" i hans utförliga engelska översättning av sagoverket, *Aug. Müller's* framställning i "Deutsche Rundschau", *Arthur Christensens* skrift, "Fortellningar og Fabler av persiske Rommeverker", *Weil's* inledning till sin förtjänstfulla översättning av 1001 natt, vilken inledning delvis intagits i den efter densamma utförda svenska tolkningen av sagda sagosamling av "*Turdus Merula*", docenten *Myhrmans* tämligen nyss utgivna skiss över den i Verdandis småskrifter m. m.

Det är nu klart, att vi i 1001 natt skola ställas ansikte mot ansikte med den *orientaliska* kvinnan och särskilt den mohammedanska. Dock möta vi även judiska och kristna, ja även hedniska typer, och dessa visst icke alltid osympatiskt tecknade. Dessutom har jag att genast tillfoga den anmärk-

ningen, att, ehuru här sagosamlingen helt naturligt representerar den islamiska religionsåskådningen, så gör den detta i dess mera praktiska form, ej i dess ortodox-formalistiska kantighet och ytlighet. Detta har sin hälsosamma inverkan även på dess kvinnotyper och för övrigt på dess uppträdande personligheter över huvud taget. De få över sig något allmänligt moraliskt och fromt, som förgyller deras drag. Det är därför även vi kristna västerlänningar ofta känna oss så hemma hos många av dess både hjältar och hjältinnor. Icke sällan slår oss till mötes hos dem en ädel och upphöjd levnadsfilosofi och religiös tolerans, som verka så välgörande på dens sinne, vilken är upptröttnad på andlig ofördragsamhet även i vår tid. Det är långt ifrån alltid vi få läska våra andliga lungor i denna balsamiska luft, men det sker tillräckligt ofta, för att vi skola löpa från saga till saga, förvissade om att det äkta mänskliga ideligen skall inbjuda oss till någon av sina vederkvickande lunder.

(Forts.)

hade slitit från henne, grät av ensamhet och längtan efter henne, och i hennes hjärta tystnade ej ljudet av barnets gråt. Hon var en brottsling, straffad för att ha fört sitt barn ifrån den av barnets föräldrar, som enligt lagen är dess ende målsman. Ty kvinnan var gift, och äktenskapet upphäver moderns rättigheter.

I en cell invid hennes fanns en annan kvinna, också hon moder, och även i denna moders hjärta ljöd gråt — barnets gråt, som hon hade dödat. Hon hade lämnat det att dö på en trappa, därför att hon icke hade någon mat att ge det, inga kläder att värma det med, därför att hennes bröst hade sinat och hennes börs var tom, och ljudet av gråten, när hon skyndade bort, följde henne dag och natt.

Barnet var ett barn av vanära och skam — moderns skam, ty för faderns del var där ingen skam över dess ursprung, och då modern var ogift, räknade lagen barnet som hennes ensamt, hon skulle vara dess stöd, sörja för det, hon ensam. Hade hon haft råd att betala kostnaden för stämning efter stämning, kunde hon möjligen fått ut ett litet månatligt bidrag från mannen, som hade förfört henne, men hon var fattig, och vem ville låna henne pengar till att få ut ett belopp, som knappt översteg kostnaden för dess uttagande? Kvinnan i cellen intill kunde ha givit sitt barn kläder och föda, men lagen räknade ej med hennes moderskap emedan hon var gift. Den andra kvinnan var ej i stånd att ge sitt barn föda eller kläder, men lagen gjorde henne helt ansvarig för det, därför att hon var ogift.

Där sutto de alltså, två brottslingar och i fängelse, den ena modern straffad för det hon övergivit sitt barn, den andra för det hon nekat att övergiva det. — Och ändå säges det, att lagen gynnar kvinnorna.

(Ur "The Woman's Journal".)

Vapenvila.

Omedelbart efter krigsutbrottet utsändes från suffragetternas (W. S. P. U.) huvudkvarter i London meddelande om att alla fientligheter komme att inställas. Likaså har styrelsen för the Women's Freedom League, som även begagnat sig av så kallade militant tactics, förklarat att de för närvarande skulle upphöra med sitt forna stridsätt. De ämna i stället sätta sig i spetsen för en organisation, med uppgift att rädda kvinnor och barn från de lidanden kriget vållar. Den 10 aug. meddelade mr McKenna i Underhuset att konung Georg utfärdat befallning om att alla suffragetter, som på grund av våldsamheter sutto fängslade, skulle frigivas.

Årstaklubben.

På grund av det allmänna tidsläget har teckningstiden till den i somras planerade Årstaklubben måst utsträckas utöver den från början fastställda. Tiden för listornas indragning kommer framdeles att offentliggöras.

DAMER! SEN HIT!

Fru Ostman-Kaldén öppnar den 1:sta Sept. i sitt hem, Frejg. 21, III tr., tillklippnings- och avprovningsbyrå för allt vad till barn- och damkläder hörer. För damer som vilja se sina kläder själva eller som använda sig av hemsömmerskor bör byrån bli till verklig nytta. Byrån är öppen alla dagar med undantag av Lörd. från 10 f. m. till 3 e. m., dessutom Tisd. och Fred. mellan 7—9 e. m. Vidare upplysningar pr Telefon Allm. 10131.

KLARA EXPRESSBYRÅ

(Innehavare: C. A. Rydberg)

Stora Vattugatan 11

Ombesörjer packningar o. flyttningar såväl inom huvudstaden som till o. från landsorten. Transporterar planon, res- o. fraktgods. Befordrar brev o. paket m. m. Ombesörjer förtullningar.

OBS.! Förstklassig sjukbår och sjukstol. OBS.!

Full garanti för anförtrödda uppdrag. Mångårig praktik.

Van och pålitlig personal.

Telefoner till byrån: Riks 66 67, Allm. 62 92. Telefoner till bostaden: Riks Huddinge 57, Allm. Huddinge 95.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola

(f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

Advokattfirman ÅRERBERG och SCHRÖDER
Luntmakaregatan 7 (hörnet av Kungsg.) Stockholm.
FAMILJERÄTT
(Arvs- och Äktenskapstvister, Boskillnader Testamenten) samt övriga juridiska uppdrag.
FERM EXPEDITION. MODERAT ARVODE.

Internationella kvinnorösträttsalliansens huvudkvarter i London.

När internationella kvinnorösträttsalliansens hjälpkommitté startades i London, hade man väl knappast någon aning om i vilken utsträckning dess verksamhet skulle komma att tagas i anspråk. På två veckor blevo icke mindre än 120 nödställda kvinnor hjälpta och i frivilliga gåvor inföllt en summa av 143 pund. Hjälpkommittén hyllar den satsen att alla nationers kvinnor äro oskyldiga till kriget och för den skull i lika stort behov av hjälp. Omkring 40 österrikiska och tyska kvinnor ha genom hjälpkommitténs försorg satts i tillfälle att återvända till sina respektive hemland och de uttryckte alla sin varma tacksamhet för den vänlighet och gästfrihet som i England kommit dem till del.

Meddelanden från V. U.

1. De F. K. P. R:s styrelser som ännu icke behandlat frågan om decharge åt Centralstyrelsen för 1913 års förvaltning torde göra detta på sitt första höstsammanträde samt omedelbart insända protokollsutdrag till L. K. P. R:s sekreterare.

2. Då det är av stort intresse att få en så vittomfattande överblick som möjligt över det hjälparbete, som sedan krigsutbrottet igångsattes av landets kvinnoorganisationer, anmodas alla rösträttsföreningar att till L. K. P. R:s sekreterare inrapportera vad som på deras respektive orter åtgjorts för bildandet av ett Kvinnornas upp- båd eller annan hjälpverksamhet samt i all synnerhet vad del som tagits av F. K. P. R. och dess medlemmar.

3. Vi hänvisa till prenumerationsanmälan på första sidan och lägga våra föreningsmedlemmar varmt om hjärtat att genom att nu arbeta för tidningen hålla rösträttsintresset levande. Det billiga kvartalspriset möjliggör en spridning i stor skala. Vi vilja särskilt anbefalla intresserade föreningsmedlemmar att själva prenumerera på ett antal exemplar för utdelning bland vänner och bekanta.

Rösträtt för Kvinnors

adertonde nummer för 1914 innehåller bl. a.: Kvartalsanmälan.

Männens sak — kvinnornas sak. Av Karin Fjällbäck-Holmgren.

Kampanjen i Amerika.

Till Kristina Borg. Av K. G. Ossian-Nilsson.

»Självmant och oombedd.» Av Maria Almén.

Riksdagsdebatten i pressen.

Kvinnan i tusen och en natt. Av professor O. E. Lindberg.

Sakkunskap. Av G. H. E.

Två brottslingar.

Meddelanden från V. U.

Kvinnlig chefsbefattning.

Energiska och vid självständigt arbete vana kvinnor kunna nu genast erhålla löpande framtidsplats i livförsäkringsanstalt. Svar till »Angenäm sysselsättning», denna tidnings exp., Lästmakareg. 6.

Nya Sättböcker.

61 sätt att tillaga **KRÄFTOR**
Pris 50 öre.

83 sätt att tillreda **PLOMMON**
Pris 75 öre.

187 sätt att tillaga **SÅSER**
Pris 70 öre.

Märta Hamilton:

Konservering och vinberedning. 3:e uppl. 90 öre.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Riks. Tel. 11015

Allm. Tel. 11718

Juridiska uppdrag.
Soliditetsupplysningar.
Placering av prima in-teckningar.
Försäkringar alla slag.

INKASSO-TAXA: 1 procent (minimum Kr. 1:—) jämte porton och direkta utgifter, när laga åtgärder icke behöva vidtagas.

NYA HUSAPOTEKET

STOCKHOLM

System: MIRTILLINE

är ett nytt Husapotek, en vegetabilisk naturprodukt, ofelbart att använda mot Frost, Exem, Skoskav, Sår, Blodförgiftning, Finnar, Pormaskar, Röd näsrot, Reformar, Hudlöshet, Myggbett, Insektsstyg, Svåra magplågor, Blindtarmsaffektioner, Hals- åkkomor etc. Klåda och plågor upphöra genast.

Prospekt och intyg från botade personer sändas mot 10 öre till svarsporto. Provburkar å 1,30 och 2 kr. mot postförsäkring. Agenter antagas överallt. Skriv genast till

Nya Husapoteket S. M.
Stockholm 6.

Vår Mirtilline bör ej saknas i något hem.

Skräddare och Sömmerskor

erhålla såväl teoretisk som praktisk undervisning i tillskärning i Damgarderoben vid att hänvända sig till A. BERGKRANTZ, Barnhusgatan 6, 1 tr. ö. g. Tel 230 82.

OBS. Kursen kostar 50 kr.

Svenska Bokföringsbyrån

Vasagatan 52, 1 tr. Kontorstid 10—2 e. m. Åtager sig förande av lagenliga räkenskaper efter nytt, dubbelt bokf. system för handel, industri, hantverk, lantbruk m. fl. fr. 2 kr. pr mån. BOKSLUT, REVISIONER och deklarationer utföras raskt till moderata pris. UPPLAGGER BOKFÖRINGAR för alla branscher efter moderna, arbetsbesparande metoder. LÄMNAR RÅD i bokföringsarbete.

Kappor, Promenaddräcker, Klädningar & Barnkläder

förfärdigas. Välsittande, gott arbete och billiga priser. OBS! Promenaddräcker — efter beställning från 45 kronor. —

Lovisa Lundgren
Engelbrektsgratan 12 Allm. Tel. Ö. 64 00.

Tillklippning o. Provning

av såväl kostymer som kjolar m. m. verkställes BILLIGT.

Damskrädderi Westerlund
Västerlånggatan 41.
Allm. Tel. 106 33.

24 Upplandsgatan 24
— 1 tr. till vänster —
STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Dameklipping • Damskrädderi • Modeaffär

OBS! Specialité: SORGBESTÄLLNINGAR

Allm. Tel. 211 33

SVEA KAPPMAGASIN

(A. BERGKRANTZ)

Järnagatan 13, Södertälje. Telefon 750.

Första Klass **Damskrädderi & Kappaffär**
REKOMMENDERAS.

Beställningar av Kappor, Promenad-, Sport- & Rid-
dräkter emottagas och utföras till bestämd tid.
Stilfullt, välsittande och omsorgsfullt
utfört arbete garanteras.

MODERNA TYGER. BILLIGA PRISER.

Rikstel. **KAFFELAGRET** Allm. tel.
Norr 337. *9908.

Appelbergsgatan 40, Stockholm

Försäljer:

Extra godt rostadt Kaffe
å kr. 1:95 pr kg.

Alla som verkligen vilja hava ett utsökt godt Kaffe
till billigt pris torde omgående rekrytera.

Sändes mot efterkrav eller försökslikvid. Minsta parti
som exp. är 2 kg.

Vid köp av 20 kg. fraktfritt vid närmaste järnvägs
station.

Stockholms Ritkontor

rekommenderar sina i alla prislägen smakfulla och
vackra handarbeten. Ritningar till broderier för kläd-
ningar utföras i extra vackra mönster.

Huvudaffär: DROTTNINGGATAN 30.

Filialer: Humlegårdsgatan 11, S:t Paulsgatan 1, Upplandsgatan 34.

E. SJÖSTRANDS

Damskrädderi & Kappaffär

Västerlånggatan 69, I. Hantverkaregatan 8

STOCKHOLM

Första Klass Damskrädderi.

Försälja Damdräcker, Kappor, Ulstrar och Flickkappor
av goda svenska tyger till moderata priser.
Obs! Beställningar äfven då eget tyg tillsläppes.
Allm. Tel. 234 79, 241 65.

P. A. Collijns

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

(A. F. 1448).

KARL ERIKSSON

KLARABERGSGATAN 40, 1 tr., (Hiss)

1:a klass Herr- & Damskrädderi

Gentlemans taylor.
Tailleur pour dames.
Dräkter och kappor
senaste pariserstil fr.
kr. 60: — utföres
under full garanti.

Allm. Tel. 236 05

Riks Tel. Norr 507

Önskar Ni Eder

en symaskin, som ger en **särskild**
vacker söm vare sig Ni syr i det
tunnaste siden eller de grösta kapp-
tyger, bör Ni köpa

Central Bobbin Symaskin,
ty dessa maskiner hafva genom sin ö-
verlägsna konstruktion, sin mångsidiga
användning och öfriga framstående egen-
skaper blifvit så omtyckta, att de under
de lå åren varit i marknaden, trots sitt
något högre pris erhållit en verkligt
storartad spridning, det bästa beviset
för att en vara är god. CENTRAL-
BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två
storlekar, en mindre för familjer och
syateljéer och en större för skrädderier.
OBS. 1 - Fördelaktiga betalningsvillkor.

A. M. PETERSON

St Paulsgatan 2 B, Allm. Tel. 30114
Försäljer och reparerar **KAPPAR** och **PARAPLYER**
Renovering av **Galanteri- och Konstarbeten** av Ben,
Sköldpadd och Pärlmemor m. m.
Välgjort arbete garanteras.

O. F. Nordströms

A. T. 11806 DAMSKRÄDDERI A. T. 11806
47 Westerlånggatan 47, 2 tr.
Modernt snitt! Snabbt utförande! Billigaste priser!

Damhattar

pressas, tvättas. Tagel- och flät. hattar sys om efter nyaste
modeller. Panamahattar tvättas omsorgsfullt. Kom i tid.
HATTFABRIKEN
Klara Östra Kyrkogata 5, 1 tr.

SKODON

köpas ovillkorligen fördelaktigast hos
Fabrikslagret RECORD
32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 - Stockholm.

Tjänstebyrå "Idun"

Storgatan 8. - Allm. Tel. 77 48. - Stockholm.
Förmedlar platser åt kvinnor i alla branscher.
Inh.: **Augusta Weman.**

Fort, väl och billigt

får Ni det, om Ni låter sy Edra kläder hos
ANNA JOHANSSON
58 Kungstengsgatan, Stockholm.
Telefon: Vasa 90 24.

Frida Janssons HEMBAGERI

14 Kommendörsgatan 14
Beställningar & tårter och Namsdagskakor emottagas.
Allm. Telefon 29 81.

Nu är tiden inne

då Ni skall anlägga Edra blomstergrupper. Ni erhåller
en plankarta över hur en mycket vacker blomstergrupp
anlägges jämte 5 olika sorters frö som lämna praktfulla
blommor i brilljanta färgnyanser att säs på kalljord mot
insändandet av 1 kr. pr postansvar. Resultatet över-
raskande. **F. Hansens Fröaffär, Box 261 Stockholm.**

AFFÄRSREGISTER

Blusbasaren "SVEA"

57 Karlbergsvägen 57 (hörn av Vikingagatan).
Allm. Telefon Vasa 88 60.
Beställningar & finare och enklare klädningar
och blusar.
Förstklassigt arbete garanteras

Amatörer!

Framkalla. Ytterst billigt. Kopiera.
Prima utföranden. Kopieringsanstalten Gamla Kungs-
holmsbrogatan 15-17, 3:dje huset från Drottninggatan.
Tel. Br. 32 45. STOCKHOLM.

Tennis-Paviljongens Våffelbruk

med servering i parken mellan Stadion och Tennis-
paviljongen av nationalklädda flickor.
Våfflor, kaffe, té, choklad samt alla läskedrycker.
Billiga priser. C. Bayoud.

A.-B. Stockholms Folkbank

Klarabergsgat. 23, Kommendörsgat. 25, Upplandsgat. 15,
Fleminggat. 59, Lidingö Villastad.
Sparkasseräkning, kapitalräkning.
Insättningar fr. o. m. En krona.
Skriv eller gör ett besök!

Bad-Caféet

Malmstorgsgatan 3
Rekommenderar sina goda frukostar, middagar
och supéer till moderata priser.
A. T. 97 74. Vördsamt Ch. Skoglund.

Obs. Syster Frideborgs Sjuksköterskebyrå Även Sjukhem

R. t. Vasa 99. Kungstengsg. 22, 1 tr. A. t. 236 72.

Damhattar

såväl eleganta som enklare, Barn- och Konfirmations-
hattar (fina och billiga), sorghattar och sorgartiklar all-
tid på lager. Vinterhattar realiserar. Götgatan 20, 1 tr.,
Stockholm, f. d. Stortorget 3, 1 tr.

Anna Lindgrens HEMBAGERI

Gamla Stockholmsgatan 11, Södertelje
Rekommenderas.
Södertelje Allm. Tel. 674.

Osvikligt medel

mot Engelska sjuken (Åltan). Besök eller tillskriv Fru
A. Sandberg, Götgatan 35 8. g. I, Stockholm.
Mottagning kl. 11-2 e. m.

Ivar Grönqvist

HER- & DAMSKRÄDDERI
Östermalmsgatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 260 02
Utför beställningar och reparationer av alla sorters
Herr- och Damkläder till billiga priser.
Beställningar utföras även när tyg tillsläppes.

Emma Hagelins Syateljé

flyttad till
Hornsgatan 45, 2 tr.
och rekommenderar mig fortfarande i den ägna hägkomst.
Allm. Tel. 17 74.

E. H. Karlssons BEGRAFNINGSBYRÅ

29 Klara N. Kyrkogata (2:dra huset fr. Kungsg.)
ombesörjer begravningar. Order från landsorten
expedieras skyndsamt. A. T. 8409. Riks N. 7 09.

Vaxholms Hotell

rekommenderas, inackordering mottages.
Vördsammast **AUGUSTA KARLSSON.**

Rättegångar

bouppteckningar, arvstvister, boskillnad, äktenskaps-
förord, lösöre, testamente, skilsmässor, barnupp-
fostringsmål, inkasseringar m. m. utföras fort o. billigt av
VARMLANDS ADVOKAT-INKASSOBYRÅ
R. T. 37 12. Götgatan 33, III tr. A. T. Br. 29 00.
Skriftliga förfrågningar besvaras omgående.

SKÅNSK MAT

Pensionat Malmgren
Olovsgatan 3, 2 tr.
God och billig hel- och måltidsinackordering på kort-
tare eller längre tid. Allm. Tel. 142 56.
Skånsk Fru.

Ovanligt billiga priser!

Till och med den 1 Juni. Från 2 kr. pr duss.
Ny modern fotograf-salong **KRONAN**
har i dagarna öppnats i Folkungagatan 12 A, 1 tr.
Välgjort arbete, prima material och reel behandling
utlovas. Förstoringar billigt!

J. Wahlgren

7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878.
UR- och Optisk Affär
OBS! Ingen förl. OBS!
Uppdragningar pr år i hemmen verkställes punktligt.
Allm. Tel. Söder 168.

Damgarderoben

48 Upplandsgatan 48
ALLM. TEL. 287 25 - STOCKHOLM
REKOMMENDERAS.

SELMA MAGNUSSON

Tårtbageri - Kocksgat. 62
STOCKHOLM
Utmärkt goda kaffetårter till 1 kr. stycket.
Allm. Tel. 311 87.

Carl Thorsell Damskräddare

Dalagatan 36 (mitt för Vasaparken). Allm. T. 152 87.
Beställningar utföras omsorgsfullt och väl till
moderata priser.
Elegant snitt. Förstklassigt arbete.
Obs! Mångårig praktik i såväl in- som utlandet. Obs!

Ring upp Ilexpressen

KARL MOBERG
26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm. Rikstelefon 67 43.
Sthlms Telefon 65 03, 116 86
vid behov av
libud, Transporter, Emballeringar, Flyttningar och Magasinerings.

Fröken Bjurholms Privata Förlossningshem,

Norrullsg. 37, III tr., h., Stockholm. God inack. och
vård. Tyst och ogenerat. Läkare, specialist.
Allm. Tel. Vasa 27 15. Riks Tel. Vasa 416.

SÖDRA MODEMAGASINET

26 Bellmansgatan 26
Rekommenderas
moderna och stilfulla Hattar i billigaste priser.
Allm. Tel. 137 77.
Medlemmar af F. K. P. R. erhålla hög rabatt.

A. Magnussons Damskrädderi

Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1903.
Rekommenderas till den ägna hägkomst med beställ-
ningar av Bal-, Soupé-, Sport- o. Promenaddräkter m. m.
Alla beställningar såväl finare som enklare utföres först-
klassigt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 150 92.

Hilma Säflund

STOCKHOLM
TORSYGATAN 23 Allm. Tel. 141 08
Lager av Klädda Damhattar o. Sorgsaker.
Tillverkning av Konstgjorda Blommor.

RAGNAR NILSSON

BAGERI OCH KONDITORI
49 Hornsgatan 49.
OBS! Endast 1:a klass ingredienser. - Alla slags
efterrätter. - Kakor och tårter på beställning.
Allm. tel. 138 48.

EDLA SEVERINS SYATELIER

för finare klädningar och blusar.
Hornsgatan N:o 26, 2 tr. t. v.
Allm. Tel. Söder 53 43. STOCKHOLM.

Hantverksskolan för Blinda Kvinnor

STOCKHOLM
Klara Östra Kyrkogata 3. Allm. Telefon 211 87.
Tillverkar alla slags korgarbeten. Rottingsflätning.
Billigt och starkt garanteras.

Märta Erikssons

Hotell och Pensionat.
13 STUREPLAN - STOCKHOLM
Rekommenderas.
Riks Tel. 37 27. Allm. Tel. 113 28.

"Mor på Höjden"

Kaffeserveringen i det natursköna Haga, Stockholm.
Öppet endast under sommaren.
Vördsamt **MARIA NILSON.**

Östermalms Wienerkonditori

36 Östermalmsgatan 36
(Hörnet av Brahegatan)
STOCKHOLM
Allm. Telefon 249 78 **Rekommenderas.**

BLOMKRUKOR

köpas bäst och billigast hos
I. M. MALMGREN
Allm. Telefon 558. **Södertälje.**

Hulda Johansson

Rydsbo, Landsvägen 18, 1 tr., Sundbyberg
mitt för Apoteket
emottager såväl finare som enklare sömnad såsom klän-
ningar, blusar, promenaddräkter, ulstrar o. barnkläder.
Allm. Tel. Sundbyberg 898.

Använd Renol!

Damer! Hårvatten utan fett. Gör det fetaste hår torrt
och smidigt. Bästa medel mot hårfall. Fäster
håret efter några behandlingar. Pris per flaska kr. 2:50.
Frisör Th. de Woul, Styrmansgatan 2, Stockholm.
Allm. 240 84.

1:sta Klass Damskrädderi.

Garanteras välgjordt och välsittande arbete
till moderat pris.
MATH. PETERSSONS DAMSKRÄDDERI
48 STUREGATAN 48. Allm. Tel. 193 14.

Ericssons Modeaffär

Birger Jarlsgatan 90, hörnet av Odengatan
STOCKHOLM
rekommenderas. Nyinkommet lager. Välgjort arbete.
Sorghattar på lager. Billiga priser. Allm. Tel. 247 24.
Gör ett besök. Medlemmar av F. K. P. R. erhålla rabatt.

Ida Andrén

Fotografateljéer - Grefturegatan 24 B
REKOMMENDERAS.
Moderna fotografier. Moderata priser.
Allm. Tel. 226 14.

Alla sorters Dam- o. Barnkläder

beställas bäst och billigast
DAM- OCH BARNKONFEKTIONSFAFAREN
56 Kungstengsgatan, Stockholm.
Allm. Tel. 183 24.

MÄRKNINGS-ATELIEREN

24 Mästersamuelsgatan 24
STOCKHOLM Allm. Tel. 203 25
Märkning för maskin, Hålsömnad och Stoppning av
dukytger samt Fällning emottages. **OBS. Rockmonogram.**
Välgjort arbete! Billiga priser! **Ingeborg Lindeberg.**

Vårda hy och hår.

MANICURE. Hygienisk ansiktsbehandl. m. vibrations-
massage. Smärtfri borttagning av generande hårväxt.
Medicinsk hårbehandling och hårfärgning. Huderem, hårv-,
pastor, salvor och puder märkta "Astra". **Fru Ingrid**
Weywadt, Grefturegatan 27, II. Allm. tel. Öst. 30 25.

Stockholms Blusbasar

81 A DROTTNINGGATAN
Ständigt lager av: Damblusar i alla prislägen. Största
sortiment av strandkoffor. (Beställningar även efter
mått.) Klädningar och dräkter på beställning.
Tyger på lager. Allm. Tel. 148 73.

Lotten Janssons

Hem- och Finbageri
20 B GREFTUREGATAN 20 B
Allm. Tel. 183 59.
Obs! Endast första klass ingredienser. Alla slags Ka-
kor och Tårter på beställning.

Pensionat Klara

18 Klara Södra Kyrkogata 18, 1 tr. Hiss.
(intill Klara kyrka)
STOCKHOLM. Allm. Tel. 8072
REKOMMENDERAS!
Komfortabelt möblerade rum till moderata priser.
Hel inackordering eller endast Frukost och Middag.

Juridiska Inkasso- & Advokatbyrå

Karduansmakareg. 6, Stockholm. Effektivaste
Inkasseringbyrå. Rättegångar, soliditetssupplys-
ningar, boutredningar, skilsmässor och alla juridiska
uppdrag. Billigt o. punktligt. R. t. 11 05. A. t. Br. 35 15.

DAMER! HÖSTHATT

Innan Ni köper
besök
66 Billighetsbasaren 66
Största västerlånggatan
Billigaste priser.

500 Divaner, nyklädda, välgjorda, i moquette, kostat
kr 90.- nu 60.-. 1 röd eller grön cotelin, kostat kr.
65.- nu 42.-. 500 Resarmadrasser, uppgiv mått,
1-mans kr. 12.-, 2-mans kr. 15.-. Ottomaner kr. 18.-.
Liggstolar kr. 16.-. Spjälsoffor kr. 23.-. Liggstolar
kr. 13.-. Patentsoffor kr. 65.-. Begär realisationslista.
MOBELFABRIKEN, adress LILJEHOLMEN.
Butik i Stockholm, Skeppargatan 41.

Gaskök, Primuskök, Lås o. Nycklar

repareras omsorgsfullt
Förteningar o. alla slags Lödningar
utföras & Reparationsverkstaden
61 Luntmakaregatan 61, in på gården
Allm. Tel. Vasa 604 76. Ring, så hämta vi.

Juridiska uppdrag

av alla slag, skilsmässor och barnuppfostringsmål, lös-
öre, boskillnader, inkasseringar m. m. utföres bil-
ligt och sakkunnigt. Kontorstid 10-5.
ARGUS, Juridisk och Privatdetektiv Byrå
Högalidsgatan 52, 2 tr. Allm. Tel. 316 59